

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת וירא

הנסיון בעקדת יצחק

כאשר אתה עושה מעשה טוב – האם עליך לחשוב על הברכה שתיוולד ממנו, או שזה לא טוב?

עקדת יצחק מלמדת אותנו ששני הצדדים נכונים

את עקדת יצחק אנחנו מזכירים הרבה פעמים בתפילה, ומסירות הנפש של אברהם ויצחק מלווה את עם ישראל לאורך כל הדורות. מה בדיוק היה הניסיון של אברהם אבינו? ומה זה מלמד אותנו בעבודת ה'?

”וירא את המקום מרחוק” – אברהם רואה את יעקב

על הפסוק ”וירא את המקום מרחוק” אומר הזוהר (קב, א) שאברהם אבינו ראה את יעקב שעתיד לצאת מיצחק. כלומר אברהם אבינו ידע שבסופו של דבר יצחק יחיה ויוליד בנים. נראה שהזוהר למד כך את פשט הפסוקים: בדרך כלל, כאשר הקדוש ברוך הוא מנסה מישהו, הכתוב לא מגלה לנו מהתחלה שזהו ניסיון. אברהם אבינו נתנסה בעשרה ניסיונות, ובאף אחד לא כתוב ”והאלוקים ניסה את אברהם”, חוץ מניסיון העקדה. בכל הניסיונות האחרים הכתוב מספר לנו את הסיפור, ומתוך הסיפור אנו למדים שזהו ניסיון, ושאברהם אבינו עמד בו, וכדומה. אם כן, הפסוק ”והאלוקים ניסה את אברהם” מלמד אותנו שה' אמר לאברהם שהוא מנסה אותו.

אם כן, שואל הזוהר, אם אברהם ידע שבסופו של דבר יצחק יחיה ויוליד בנים – מהו הניסיון כאן?

להתמסר לציווי ה' בלי חשבון

הניסיון שה' מנסה את אברהם אבינו, הוא האם אברהם יכול לעשות את מה שה' אומר לו, אף על פי שהוא יודע שזהו ניסיון בלבד. הזוהר שם מסביר שאף על פי שאברהם אבינו ידע שמיצחק עוד יצא יעקב, אף על פי כן הוא הלך לעקדה באמת, כי זה מה שה' אומר לו עכשיו

לעשות. אברהם אבינו לא חשב שזוהי 'הצגה' או שזה ניסיון, אלא הלך לעקוד את יצחק באמת, כאילו הוא לא יודע שעוד יצא ממנו יעקב. אברהם אבינו גם יודע שמיצחק עוד יצא יעקב, וגם הולך לעקוד את יצחק כאילו לא יצא ממנו יעקב כי כך ה' אמר לו לעשות, ואת הידיעה הוא משאיר מרחוק. כך מסביר הזוהר שם את המילים "וירא את המקום מרחוק". אף על פי שאברהם ידע שמיצחק יוולד יעקב, הוא שם את הידיעה הזו מרחוק, ולא נתן את דעתו עליה.

דווקא בגלל שאברהם אבינו עמד בניסיון, ועקד את יצחק כאילו לא אמר לצאת ממנו יעקב - דווקא לכן ה' אמר לאברהם אבינו "אל תשלח ידך אל הנער". ה' אומר לאברהם אבינו "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה", ואתה עושה את רצון ה', ללא קשר לשאלה מה יצא מכך, ולכן כבר לא צריך לשחוט את יצחק.

העמידה של אברהם אבינו בניסיון היא זו שהעמידה בסופו של דבר את עם ישראל. הרי עם ישראל לדורותיו עומד בזכות מסירות הנפש שנלמדת מעקידת יצחק, ואנחנו פותחים את השנה בכלל, וכל יום בפרט, בהזכרת עקידת יצחק. אם כן, דווקא בגלל שאברהם עקד את יצחק כאילו לא אמר לצאת ממנו עם ישראל - זה מה שהעמיד בסופו של דבר את עם ישראל.

מה עלינו ללמוד מכך לעבודת ה' שלנו?

כאשר אנחנו עושים את רצון ה', עלינו לדעת שכל פעולה שאנו עושים לשם ה' מולידה פירות ופירי פירות. אסור לאדם לחשוב שהוא עושה מצווה, והמצווה הזו לא פועלת. אדרבה, על האדם לחשוב שכל מצווה שהוא עושה פועלת הרבה ברכה ומורידה הרבה שפע וחיים לעולם, בגשמיות וברוחניות.

אבל יחד עם זה, האדם צריך לעשות את המצווה כי זהו רצון ה', ולא כי זה מוריד ברכה לעולם. על האדם לחשוב שגם אם לא יוולד כלום מן המצווה - הוא עושה אותה כי זהו רצון ה' ותו לא. האדם גם צריך לדעת שהמצווה שלו מולידה הרבה ברכה, וגם לעשות את המצווה כי זהו רצון ה' אפילו אם לא יוולד ממנה כלום.

לתפוס את שני הצדדים

כשה' אומר לאברהם "שכרך הרבה מאוד", אברהם עונה לו "ה' אלוקים מה תתן לי, ואנוכי הולך עירי", וה' מבטיח לו שיהיה לו זרע ככוכבי השמים. אם כן, ברכת הזרע היא השכר של אברהם אבינו. אברהם ידע שיש שכר לפעולתו, וכמו שנולד לו יצחק, עוד יוולד מיצחק גם יעקב, ועם ישראל כולו. אבל יחד עם זה, אברהם אבינו הולך לעקדה כאילו אין שום שכר לפעולתו, וזוהי העמידה שלו בניסיון.

כך גם אנחנו צריכים לעבוד את ה', ולתפוס בשני הצדדים הללו גם יחד: גם לדעת שמכל פעולה טובה נולדת ברכה לדורי דורות, וגם לעשות את המצווה מתוך התמסרות לרצון ה', כאילו אין לה שבר כלל. דווקא עשיית המצווה בצורה כזו היא זו שמולידה את הברכה, בגשמיות וברוחניות.

וטהר לבנו לעבדך באמת

ה' הוא "זוכר הברית", והוא מרחם עלינו בכל הדורות בזכות עקדת יצחק. הזכירה שה' זוכר לנו את העקדה היא נתינת כח לעבוד אותו באמת, כמו שהיה בעקדת יצחק.

יהי רצון שנזכה השנה שתתקיים בנו התפילה "וטהר לבנו לעבדך באמת", בזכות עקדת יצחק.

שבת שלום!

בית 'עוד יוסף חי'

